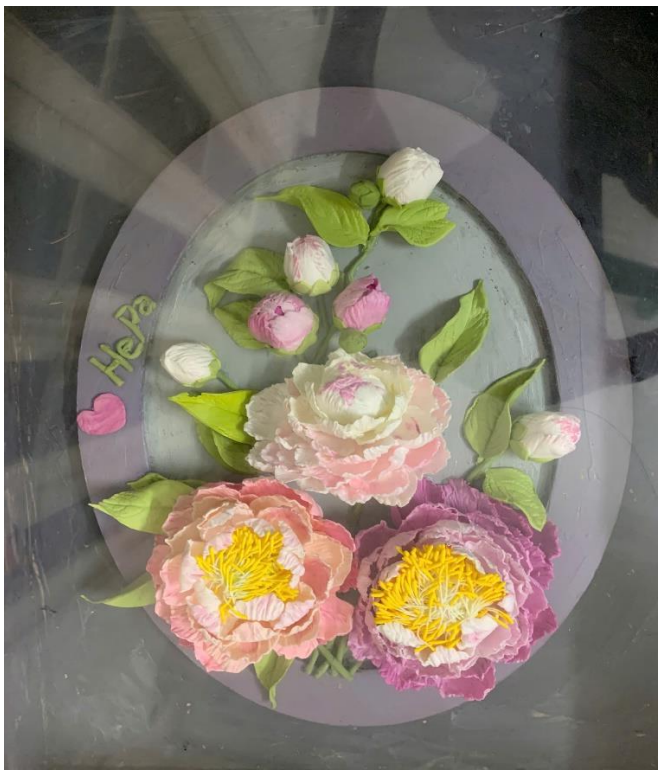
TỰ DO TỪ BIẾT ĐỦ

Tran thi Lanh

Hà Nội 15 tháng 11 năm 2026

Ngoảnh lại thời khắc tỉnh thức bên dòng Mao Chu, giữa khí thiêng buổi khai quang 108 Bảo tháp, tôi bỗng thấy hiện hữu ngay trước mắt mình sự nhiệm mầu của *Hạt giống Tỉnh thức*. Đó là hạt mầm mà tầm nhìn minh anh của *Vua cha* đã lặng lẽ gieo vào lòng đất từ năm 1972. Trải qua hơn nửa thế kỷ âm thầm đội đất đá, vượt qua bao thử thách khắc nghiệt của tạo hóa bằng bản lĩnh tu đạo bền bỉ của *Vua con*, mãi đến 2 giờ sáng ngày *1/11/2026*, hạt giống ấy mới vươn mình bừng nở thành *108 mầm xanh* cho cả Hành tinh.

Sự sinh sôi lặng lẽ này gợi nhắc lời răn nguyên thủy nơi vườn Địa Đàng dành cho Adam và Eva: '*Tự do hưởng mọi hoa trái, duy chỉ trái Hiểu Biết thì chớ chạm vào*.'

Trong tĩnh tại, tâm trí tôi hướng về Tây bán cầu và Trung Đông - nơi nhân loại đang oằn mình trước những cơn cuồng phong bạo liệt. Trớ trêu thay, bão tố ấy không đến từ thiên nhiên, mà do chính hậu duệ của Adam và Eva đang dùng thứ *'tri thức*' tham vọng để tự hủy diệt sự sống cuối cùng của thế gian. Khi tri thức tách rời khỏi sự tu dưỡng, nó lập tức biến thành lưỡi gươm tự sát.

Bàng hoàng khép mắt, tôi hít một hơi thật sâu, phá vỡ sự tĩnh lặng của riêng mình để bước qua sông. Tôi tìm về phía chư tăng đang lặng lẽ đón nhận lời khai thị từ Đức Vua - nơi minh chứng rằng tự do đích thực không đến từ sự chiếm hữu vô hạn, mà nảy mầm từ sự kiên định nhen nhúm và vun trồng hai chữ **'***Biết Đủ'* liên thế hệ.

Trần thị Lành

ĐẤT VÀ LAO ĐỘNG

Karl Marx Volum I.

Hai mặt tạo nên một đồng xu

Trong logic biện chứng của Karl Marx, **đất đai và sức lao động** chính là hai mặt không thể tách rời của một đồng xu - là *cơ sở* nền tảng để *giải mã* quá trình tích lũy tư bản nguyên thủy của chủ nghĩa tư bản cực đoan. Marx đã phân tích tận tường những nỗi đau quằn quại của nhân loại trong giai đoạn quá độ từ chế độ phong kiến lên tư bản chủ nghĩa, coi đó là một bước *sàng lọc tất yếu* về cả vật chất lẫn tinh thần trước khi tiến tới cung bậc thứ ba*: **xã hội xã hội chủ nghĩa***.

Tuy nhiên, chính vì sự nhận thức chưa thấu đáo, thiếu chiều sâu và đánh mất cái nhìn *liên hệ thống* về bản chất của cung bậc này, nhân loại đã phải gánh chịu những hệ lụy nặng nề. Sự *đứt gãy trong tư duy hệ thống đó* đã tạo ra một nghịch lý trớ trêu: sự *đối lập gay gắt* về mặt ý thức hệ nhưng lại *đồng điệu về thực chất tha hóa* giữa một bên là *chủ nghĩa tư bản quá đà* và; một bên là *chủ nghĩa xã hội trừu tượng*. Chính sự *lệch pha lịch sử* ấy đã dẫn tới sự *sụp đổ đáng tiếc* của Bức tường Berlin và sự tan rã của Liên bang Xô viết vào năm 1991.

Ngã ba đường của Sinh tồn

Lịch sử phát triển của nhân loại, suy cho cùng, là lịch sử của mối quan hệ giữa Con người với Tự nhiên thông qua hai yếu tố khởi nguyên nhất: *Đất (Mẹ sinh thành) và Lao động (Cha sáng tạo).* Trong thuở bình minh của xã hội cộng sản nguyên thủy, con người sống trong vòng tay của tự nhiên bằng tương giao hữu linh (*Animism*) - *nơi mỗi hòn đất đều đợi chờ từng hạt nắng, nơi mỗi cánh rừng đều tri ân những dòng suối nhỏ*. Tất cả đều *nương tựa cùng nhau* trong một thực thể sinh tồn và nhân quả vận trù theo quy luật của tạo hoá. Ở đó, đất đai không bị chia cắt để mua bán, và lao động không bị biến thành công cụ bóc lột.

Như nhà tư tưởng *Karl Marx* đã chỉ ra trong phép biện chứng duy tất yếu của lịch sử, lý tưởng cao đẹp nhất của chủ nghĩa cộng sản chính là sự phục hưng tinh thần bình đẳng, cộng đồng và hài hòa từ chính trong xã hội cộng sản nguyên thủy ở một trình độ văn minh và logic cao hơn. Thế nhưng, thay vì tiến hóa lên nấc thang tỉnh thức đó, nhân loại suốt ba thế kỷ qua lại, bị cuốn vào cơn lốc của '*vô minh tiền tệ'* - nơi tự do cá nhân vị kỷ và lòng tham tích lũy tư bản đã xé nát mối liên kết linh thiêng tất yếu đó giữa Con người và Mẹ Thiên nhiên.

BA DÒNG SUỐI TỈNH THỨC

Để cứu vãn hành tinh khỏi bờ vực hủy diệt sinh thái và tha hóa đạo đức, ba hệ tư tưởng lớn từ Đông sang Tây đã gặp nhau tại một ngã ba tương giao tần số: Logic biện chứng[1] (Karl Marx 1867); Cây Trí tuệ GNH[2] (Bhutan 1972) và Chủ quyền Sinh kế[3] (SPERI - BHE 1999).

1. Logic biện chứng (Karl Marx 1867)

Trong logic biện chứng của Karl Marx, *đất đai và sức lao động* chính là hai mặt không thể tách rời của một đồng xu. Từ nền tảng ấy, Marx đã vạch trần bản chất thực sự của chủ nghĩa tư bản quá đà, bằng một chân lý lạnh lùng: *đó là cuộc hút máu âm ỉ từ hai nguồn cội của sự sống - rút cạn tinh túy trong lòng đất và vắt kiệt sức lao động sáng tạo của con người.*

Bài học xương máu từ rút cạn tinh khí thần của mẹ và vắt kiệt sức lao động sáng tạo từ cha, một lần nữa *vọng về lời cảnh báo sinh tử từ Marx*, trực diện với triết lý **'***Biết Đủ'* trong *Đạo phụng dưỡng Thiên nhiên* đã chỉ ra cho nhân loại rằng: tự do và sự trường tồn của nhân loại chỉ có thể nảy mầm khi con người chấm dứt cuộc '*hút máu'* vị kỷ, để biết nương tựa vào đất mẹ và tôn vinh giá trị *sáng tạo trong veo của con người thuở ban đầu*.

2. Hạt giống GNH[4] của Vương quốc Bhutan (Vua Cha 1972)

Năm 1972, trên đỉnh núi Himalaya, Quốc vương thứ 4 của Bhutan - *Jigme Singye Wangchuck* - đã gieo *một hạt giống tỉnh thức* khi tuyên bố *Tổng Hạnh phúc Quốc gia (GNH)* quan trọng hơn Tổng Sản phẩm Quốc nội (GDP). Trải qua hơn 40 năm (1972–2015), triết lý ấy được lượng hóa thành *9 chiến lược và 33 chỉ số* để chế ngự ba độc tố *Tham - Sân - Si* mà xã hội hiện đại loay hoay đi tìm chưa thấy đường ra.

Đến tháng 12/2023 và bước sang giai đoạn kiến thiết mạnh mẽ năm 2026, người kế vị là Quốc vương thứ 5 *Jigme Khesar Namgyel Wangchuck* đã hiện thực hóa '*từ hạt giống tỉnh thức'* thành dự án *Thành phố Chánh niệm Gelephu (Gelephu Mindfulness City - GMC).* Với quy hoạch hơn 1.000 km² dựa trên 11 khu dân cư mô phỏng cây trí tuệ Mandala, sử dụng 100% năng lượng tái tạo, kiến trúc âm carbon và hệ thống 108 bảo tháp dọc sông Mao Chu, Bhutan chứng minh rằng công nghệ và kinh tế chỉ có ý nghĩa khi đặt dưới sự dẫn dắt của *tâm linh, đạo đức và sự tri ân tuyệt đối* đối với tự nhiên.

[1] Tư bản luận
[2] Vua Cha Vương quốc Bhutan 1972
[3] Tran thị Lanh 1999
[4] Gross National Happiness

3. Đóng đinh bất tử vào "Logic Nương tựa"

Nếu Bhutan thể chế hóa hạnh phúc từ tầm vóc quốc gia, thì từ thập niên 1980–1990 tại lưu vực sông Mê Kông, Lý thuyết Sinh thái Nhân văn Sinh học (BHE[5]) phát ra một hồi chuông Liên minh *LISO*[6] đã chứng minh chân lý ấy ngay từ gốc rễ tế bào sinh học của các cộng đồng bản địa trên toàn hành tinh mà *Marx đã ví như cung bậc đầu tiên trong tiến trình tiếp cận xã hội xã hội chủ nghĩa*.

- **Vũ trụ quan Sinh Địa Hóa (BHE 1990):** Vũ trụ vận trù qua ba dòng nhân duyên bất tận là **Vật chất - Năng lượng - Thông tin**. Trong đó, mỗi bản làng trong xã hội cộng sản nguyên thuỷ là một tế bào sống: Nhân tế bào là triết lý Phụng dưỡng Thiên nhiên (*mọi sinh linh đều có linh hồn*); Tế bào chất là luật tục; Màng tế bào là hành vi phụng dưỡng thiên nhiên.
- **10 Định chuẩn của Chủ quyền Sinh kế:** Hợp nhất hữu cơ giữa *5 đặc tính cốt lõi của Hệ sinh thái* (*Đa dạng, Đặc thù, Tương tác, Thích nghi, Bền vững*) và *5 tiền tố tiên quyết (quyền sống cơ bản) của Hệ nhân văn* (*Tiếp cận tài nguyên, Tín ngưỡng bản địa, Sống theo văn hóa riêng, Tự chủ tri thức sáng tạo, Đồng quản trị*).
- **Logic Nương tựa (Inter-dependent Logic):** Bà Trần Thị Lành đã ứng dụng logic đó trong tác ý nhân duyên khi tiếp cận với cộng đồng người bản địa '*Nhân - Địa – Thiên – Đạo – Nhiên*' của Lão Tử. Con người và thiên nhiên không đối đầu mà nương tựa vào nhau. Phụng dưỡng thiên nhiên chính là thực hành đạo làm người, nơi Đất và Lao động được trả về cho cộng đồng tự quản, xóa bỏ hoàn toàn sự nô dịch của đồng tiền.

GIẢI PHẪU 'TẾ BÀO VÔ MINH HỆ THỐNG'

Từ Adam Smith và các cặp song sinh cùng thời và hậu thế, tới cách mạng xanh và dẫn đến khủng hoảng nhân cách của giới tự xưng văn minh tinh hoa hiện đại.

Nhìn lại tiến trình từ thời kỳ của Adam Smith cùng các hệ tư tưởng kinh tế đồng hành, đi qua cơn lốc '*Cách mạng Xanh'* cho đến cuộc khủng hoảng nhân cách của giới tự xưng là '*tinh hoa văn minh'* hiện nay, lịch sử đã phơi bày trần trụi *sự ấu trĩ và hời hợt* của một hệ thống vận hành trên nền tảng *'Tam độc' (Tham - Sân - Si).* Thay vì tôn trọng quy luật biện chứng và lý Nhân Quả của Vũ trụ để hoàn thiện các cung bậc tiến hóa hướng tới một xã hội cộng sản chủ nghĩa nâng cao từ xã hội cộng sản nguyên thuỷ, *nhân loại lại tự trói mình vào chiếc thòng lọng của tiền tệ* và chủ nghĩa tự do cá nhân quá đà. Chính sự lệch lạc ấy đã đẩy con người đến bờ vực suy thoái về nhân cách, đạo đức và những chuẩn mực làm người tối thiểu nhất.

[5] Bilogical Human Ecology Theory(Tran thi Lanh.www.speri.org)
[6] Livelihood Sovereignty

Minh chứng rõ nét cho sự bế tắc này là những chiêu bài chính trị mang tính chất '*ban ơn, bố thí'* đầy thực dụng của hành vi ngã giá trong cuộc mua bán ghế tổng thống tại Nhà trắng với giá 5.000 đô la Mỹ để đổi lấy lá phiếu bầu giữa Donal Trumps và giới trẻ - một biểu hiện tột cùng vô phương cứu chữa của suy đổi nhân cách. Đó không phải là sức mạnh của nền dân chủ, mà chính là tiếng gào thét cuối cùng của một trật tự độc tài đơn cực đang giãy chết trên nền tảng *Petrodollar*.

Theo Bà Trần thị Lành, nguồn cơn của thảm họa toàn cầu hiện nay bắt nguồn từ sự diễn giải phi lý của cặp song sinh *Tiền tệ và Tự do cá nhân* phôi thai bởi ***Adam Smith*** và các hậu thế kinh tế học tân cổ điển. Khi '*bàn tay vô hình'* của thị trường được tôn thờ như thượng đế, tự do cá nhân bị *biến tướng thành quyền tự do tước đoạt tài nguyên chung để tích lũy tư bản như bồ thủng đáy*.

1. Bi kịch của "Cách mạng Xanh" và sự hủy diệt nhân cách

Đỉnh cao của sự vô minh ấy là cuộc *Cách mạng Xanh* với sự <u>*hóa học hóa*</u> toàn diện nền nông nghiệp. Dưới chiêu bài '*xóa đói giảm nghèo'* và '*tối đa hóa năng suất',* các tập đoàn hóa chất và giống lai đã *tiêm thuốc độc vào lòng Đất Mẹ,* biến những người *nông dân tự chủ thành những con nợ phụ thuộc vào phân bón hóa học, thuốc trừ sâu và hạt giống biến đổi gen*.

Hậu quả không chỉ là đất đai bạc màu, khí hậu đảo điên và nồng độ CO2 vượt ngưỡng báo động, mà còn là sự *triệt tiêu đạo đức xã hội và phẩm giá làm người* qua nhiều thế hệ. Khi người nông dân buộc phải phun thuốc độc lên luống rau để bán ra thị trường trong khi giữ lại một luống rau sạch riêng cho gia đình mình ăn, thì đạo lý "*cộng đồng nương tựa*" đã bị đồng tiền bóp nghẹt từ trong trứng nước.

2. Sự rỗng tuếch và khủng hoảng của các đế chế quyền lực đương đại

Bước sang giai đoạn 2025- 2026, sự mục ruỗng của nền văn minh dựa trên tiền tệ và quyền lực *độc tài bộc lộ rõ nét* hơn bao giờ hết qua những toan tính chính trị và kinh tế của giới tinh hoa tự xưng phương Tây qua các biểu hiện đáng thương hại sau đây:

- **Sự liên minh giữa quyền lực chính trị và tư bản công nghệ:** Việc **Donald Trump** bắt tay cùng tỷ phú công nghệ *Elon Musk* (*thông qua các chiến dịch cắt giảm bộ máy và tái cấu trúc quyền lực*) hay sự lúng túng, chia rẽ nội bộ của ban lãnh đạo Liên minh châu Âu dưới thời *Ursula von der Leyen* và Cao ủy Đối ngoại *Kaja Kallas* đều cho thấy một điểm chung: các gã cầm đầu này đang cố gắng *vá víu một hệ thống đã cạn kiệt sinh khí bằng kỹ trị, thuế quan và sức mạnh đồng tiền*.
- **Cơn sốt "Cổ tức 5.000 USD" và sự tha hóa của nền dân chủ tiền tệ:** Một minh chứng điển hình cho sự bế tắc này là lời hứa phát tấm séc *'Cổ tức Trump' trị giá 5.000 USD* cho mỗi công dân trưởng thành Mỹ nếu Đảng Cộng hòa giữ được quyền kiểm soát Quốc hội trong cuộc bầu

cử giữa nhiệm kỳ tháng 11/2026, đồng thời xem đó như bàn đạp quyền lực hướng tới các chu kỳ bầu cử tiếp theo.

- **Góc nhìn phê phán từ Lý Nhân quả:** Dưới lăng kính của *Đạo Phụng dưỡng Thiên nhiên*, hành động dùng tiền ngân sách vay mượn để đổi lấy lá phiếu cử tri (*đặc biệt nhắm vào tâm lý thực dụng của giới trẻ*) chính là biểu hiện trần trụi nhất của sự *vô minh đạo đức*. Khi lá phiếu - vốn là biểu tượng của lý trí, lương tâm và trách nhiệm công dân đối với tương lai đất nước - bị đem ra mặc cả bằng 5.000 USD tiền mặt, thì cả người đi mua lẫn kẻ bán đều đang tự hạ thấp phẩm giá làm người của chính mình. Đó là lúc nền chính trị tư bản tự phơi bày sự rỗng tuếch trước khi tự sụp đổ dưới sức nặng của lòng tham.

ĐỐI ĐỊCH GIỮA TỈNH THỨC VÀ VÔ MINH

Cuộc đối đầu lớn nhất của thế kỷ 21 không còn là những xung đột biên giới đơn thuần, mà là cuộc đối địch hệ thống giữa hai vũ trụ quan ngược nghĩa: một bên là Trục Tỉnh Thức (Karl Marx - Vua cha Bhutan - Trần Thị Lành) và bên kia là Trục Vô Minh Tiền Tệ của chủ nghĩa tư bản quá đà chìm sâu trong Tam độc Tham - Sân -Si.

1. Các chỉ số cốt lõi giữa Tỉnh thức và Vô minh

Trục đối chiếu	Chỉ số tỉnh thức (Biện Chứng Logic – GNH – Chủ quyền Sinh kế	Chỉ sô vô minh tàn bạo (Chủ nghĩa Tư bản quá đà & Đế chế Tiền tệ)
Đất & Lao động (Karl Marx)	Đất là Mẹ, Lao động là Cha: Hai nguồn suối thiêng tạo giá trị sử dụng. Mục tiêu tối hậu là giải phóng lao động và trả tư liệu sản xuất về cho cộng đồng.	Hàng hóa hóa và Tước đoạt: Biến đất đai thành tài sản đầu cơ; biến sức lao động sáng tạo thành cỗ máy tạo giá trị thặng dư vô tận cho tư bản tài chính.
9 lĩnh vực GNH (Vua cha Bhutan)	Chế ngự Tham - Sân - Si bằng 9 trụ cột: Cân bằng sức khỏe tâm lý, thể chất, thời gian nghỉ ngơi, giáo dục đạo đức, bảo tồn văn hóa, đồng quản trị tốt hệ sinh thái và cộng đồng	Kích hoạt Tham – Sân – Si vô tận: Tôn thờ tăng trưởng GDP bằng mọi giá; đánh đổi sức khỏe tâm lý và đạo đức đối với hệ sinh thái bằng chủ nghĩa tiêu dùng vô trách nhiệm.
10 Định chuẩn LISO (Trần Thị Lành)	Logic Nương tựa: Hợp nhất 5 đặc tính cốt lõi của hệ sinh thái (Đa dạng, Đặc thù, Tương tác, Thích nghi, Bền vững) và 5 tiền tố tiên quyết của hệ nhân văn (Tiếp cận, Tín ngưỡng, Văn hóa, Sáng tạo, Đồng quản trị).	Chủ nghĩa Cá nhân Vị kỷ & Độc canh: Phá vỡ đa dạng sinh học bằng hóa chất và GMO; tước đoạt đất rừng bản địa; dùng 'tự do cá nhân' cực đoan để xóa sổ luật tục.
Bản chất Đồng tiền	Công cụ trao đổi công bằng nội tại: Tiền chỉ là phương tiện phụ trợ phục vụ đời sống thực, bị giới hạn bởi đạo đức phụng dưỡng thiên nhiên và văn hoá cộng đồng.	Thượng đế giả tạo (Petrodollar): Tiền đẻ ra tiền qua nợ công, phái sinh tài chính và vũ khí hóa đồng USD để nô dịch các quốc gia khác.

2. Giải phẫu Tham - Sân - Si

Khi hệ thống tư bản dựa trên đồng Petrodollar (Đô la dầu mỏ) đứng trước nguy cơ suy tàn, Tam độc Tham - Sân - Si của giới tinh hoa quân sự và tài chính phương Tây tự xưng bùng phát thành những cuộc chiến tranh ủy nhiệm khốc liệt:

'THAM'- Đế chế Petrodollar và chiếm đoạt tài nguyên: Sự thống trị của đồng USD gắn chặt với quyền kiểm soát các mỏ dầu khí Trung Đông và tuyến hàng hải chiến lược. Để duy trì đặc quyền in tiền không giới hạn nuôi sống bộ máy tiêu dùng và nợ công khổng lồ, tổ hợp công nghiệp - quân sự Mỹ và đồng minh ma quỷ duy trì bất ổn tại các vùng giàu tài nguyên, *'tín chấp hành tinh và máu xương nhân loại không hẹn ngày hoàn nợ'* để mưu đồ lật đổ chính trị của các quốc gia đó.

'SÂN' - Cuộc chiến Israel – Iran và Bi kịch Ukraine trên bàn cờ NATO[7] – EU: Những đợt leo thang quân sự đẫm máu giữa Israel và Iran là biểu hiện tột cùng của tâm lý Sân hận được tiếp nhiên liệu bởi vũ khí công nghệ cao nhằm kiểm soát yết hầu năng lượng thế giới. Tại Đông Âu, Ukraine bị đẩy vào bi kịch trở thành tiền đồn tiêu hao cho chiến lược mở rộng của NATO và EU do Mỹ dẫn dắt. Dòng chảy hàng trăm tỷ USD viện trợ vũ khí chỉ kéo dài nỗi đau khổ của người dân, làm kiệt quệ kinh tế châu Âu và tàn phá hàng triệu hecta đất đai nông nghiệp màu mỡ.

'SI' - Ảo tưởng về 'Tự do cá nhân' và 'Nền dân chủ vũ khí': Tâm lý Si mê khiến giới tinh hoa phương Tây tin rằng bom đạn, lệnh trừng phạt tài chính và AI quân sự có thể khuất phục ý chí các dân tộc khác. Họ nhân danh *'tự do cá nhân'* nhưng lại chà đạp lên quyền sống cơ bản nhất.

3. Vai trò khối RUBICAS[8]/BRICS

Trong bức tranh địa chính trị đa cực hiện nay, sự trỗi dậy của Nga (*dưới sự lãnh đạo của Tổng thống Vladimir Putin)* và khối *RUBICAS/BRICS* mở rộng đóng vai trò như một lực lượng đối trọng tất yếu nhằm phá vỡ thế độc tài của trật tự đơn cực dựa trên Petrodollar:

a) Phá vỡ sự nô dịch của tiền tệ độc quyền (Phi Đô la hóa)

Giống như mạng lưới MECO-ECOTRA[9] do Viện SPERI đồng hành với các buôn làng người bản địa gây dựng nên từ những năm 90s của thế kỷ 20, mạng lưới này là giải pháp vận hành xã hội bởi *cơ chế trao đổi công bằng nội tại để thoát khỏi sự chèn ép của thương lái tư bản*, khối

[8] Russian Brazil India China South Affrica và Arap và các nước mới nhập.
[9] Mekong Community Network and Ecological Trading – nền tảng tri thức và phương pháp luận của Viện SPERI từ những năm 90s của thế kỷ 20

RUBICAS/BRICS thúc đẩy thanh toán bằng đồng nội tệ và các cơ chế tài chính độc lập, trả đồng tiền về đúng chức năng trao đổi thực chất.

b) Kết nối tinh thần cộng đồng và chủ quyền đa cực:

Điểm gặp gỡ của khối *RUBICAS/BRICS* với tư tưởng Karl Marx và Chủ quyền Sinh kế là việc đề cao chủ quyền quốc gia, bản sắc văn hóa truyền thống và quyền tự quyết đối với tài nguyên thiên nhiên của mỗi dân tộc, chống lại sự áp đặt đồng nhất hóa của chủ nghĩa tân tự do phương Tây.

c) Điều kiện để thực sự bước vào 'Trục Tỉnh Thức':

Dưới lăng kính Đạo Phụng dưỡng Thiên nhiên, một trật tự đa cực mới chỉ thực sự bền vững khi các quốc gia *RUBICAS/BRICS* không đi vào vết xe đổ của chủ nghĩa tư bản công nghiệp hóa học hóa, mà biết kết hợp sức mạnh tự chủ kinh tế với trí tuệ GNH của Bhutan và 10 định chuẩn của Chủ quyền Sinh kế .

4) Đốm lửa từ cuộc phỏng vấn Putin -Tucker Carlson (2024)

Cuộc phỏng vấn hai mặt một lời kéo dài hơn hai giờ đồng hồ giữa Tổng thống Nga **Vladimir Putin** và nhà báo Mỹ **Tucker Carlson** trực diện bằng Anh ngữ (công bố vào tháng 2/2024) là một sự kiện truyền thông gây *chấn động toàn cầu*, phản ánh sự đứt gãy sâu sắc trong không gian thông tin và trật tự địa chính trị thế giới ở những bóc trần sau đây:

a) Bản chất trần trụi của Truyền thông Học

Trong suốt nhiều năm, truyền thông dòng chính tại Mỹ và châu Âu vận hành theo cơ chế kiểm soát diễn ngôn tập trung, định hình hình ảnh nước Nga và Tổng thống Vladimir Putin theo một khuôn mẫu cố định nhằm phục vụ chính sách đối ngoại và các gói viện trợ quân sự.

b) Sự phá vỡ độc quyền thông tin

Cuộc đối thoại trực tiếp hai mặt một lời giữa ông Putin và ông Tucker Carlson (*cựu người dẫn chương trình nổi tiếng của Fox News, người đại diện cho làn sóng truyền thông độc lập và phe bảo thủ phản đối can thiệp quân sự tại Mỹ*) đã thu hút hàng trăm triệu lượt xem trên nền tảng X (Twitter) và toàn cầu chỉ trong vài ngày. Nó cho phép công chúng phương Tây lần đầu tiên nghe trực tiếp lập luận lịch sử, an ninh và địa chính trị từ phía Moskva mà không qua bộ lọc biên tập của các tập đoàn truyền thông lớn. Để cho biện minh cho cơn nghiện tiền tệ từ tước đoạt tài nguyên thiên nhiên của các quốc gia khác, dưới sự đầu têu của Mỹ và liên minh mafia phương tây khoác áo hoà bình đớn hèn, NATO và EU chi hàng trăm tỷ USD tiền thuế của dân để duy trì xung đột tại Đông Âu. Các chính phủ này dưới vết xe đổ đang cưỡi lên lưng hổ buộc phải *dối trá*, họ đã dùng truyền thông chính

thống dựng lên chân dung một '*kẻ thù tuyệt đối*' - hiện thân của liên bang đã từng là Xô Viết Union vang động hơn một thế kỷ (17/10/1917).

Tuy nhiên, bức tường dối trá ấy đã nứt vỡ hoàn toàn sau cuộc đối thoại trực tiếp kéo dài hơn hai giờ đồng hồ giữa Tổng thống Nga Vladimir Putin và *nhà báo độc lập người Mỹ Tucker Carlson*. Khi hàng trăm triệu công dân trên toàn cầu lần đầu tiên được lắng nghe trực tiếp lập luận lịch sử, căn nguyên an ninh và tư duy địa chính trị của Moskva mà không qua bộ lọc cắt xén của các tập đoàn truyền thông phương Tây, toàn bộ kịch bản bôi nhọ suốt nhiều năm đã bị phơi bày. Công chúng nhận ra một sự thật nghiệt ngã: giới lãnh đạo phương Tây đã biến Ukraine thành '*vùng đệm tiêu hao'*, dùng sinh mạng của người dân nước này làm bia đỡ đạn để làm suy yếu nước Nga và làm giàu cho tổ hợp công nghiệp - quân sự Mỹ.

Gậy ông đập lưng ông, sau cuộc phỏng vấn chấn động năm châu đó, '*biểu tượng chính nghĩa tuyệt đối'* của Mỹ, EU và NATO tự xưng vỡ mộng.

5) Cục diện Ukraine[10] và sự dè chừng trước khối BRICS

a) Bi kịch của cuộc chiến tiêu hao tại Ukraine:

Nhiều học giả theo trường phái hiện thực đã thẳng thắn chỉ ra rằng việc NATO không ngừng mở rộng về phía Đông, bất chấp các lằn ranh đỏ an ninh của Nga, chính là nguyên nhân sâu xa dẫn đến cuộc xung đột. Trong bàn cờ địa chính trị đó, Ukraine phải gánh chịu những tổn thất nặng nề nhất về sinh mạng và hạ tầng, trong khi các tập đoàn thuộc tổ hợp công nghiệp - quân sự Mỹ lại thu về nguồn lợi nhuận khổng lồ từ các hợp đồng vũ khí.

Tuy nhiên, dưới góc nhìn biện chứng sâu xa hơn, Trần Thị Lành nhận định rằng bản chất cốt lõi của cuộc chiến này là nỗ lực của Mỹ nhằm thủ tiêu '*hạt nắng cuối cùng'* có khả năng phục hưng mô hình xã hội chủ nghĩa - một đích đến mà Liên bang Nga *hoàn toàn có tiềm năng chạm tới sau khi hoàn thiện giai đoạn quá độ tư bản chủ nghĩa, củng cố vững chắc cơ sở hạ tầng kinh tế lẫn kiến trúc thượng tầng quản trị, và liên kết chặt chẽ với khối nền tảng RUBICAS/BRICS*. Theo luận điểm này, liên minh Mỹ - Anh đã hậu thuẫn và định hình nên một chính quyền ủy nhiệm tại Kiev dưới chiêu bài của Volodymyr Zelensky để thực hiện chiến lược làm tiêu hao kiệt quệ nguồn lực của Liên bang Nga. Mục tiêu tối hậu của chiến lược ấy là biến lãnh thổ Ukraine thành tiền đồn quân sự hạt nhân áp sát biên giới Nga, qua đó bảo vệ và kéo dài sự thống trị của đế chế tiền tệ cùng chủ nghĩa tự do cá nhân cực đoan.

[10] NATO-EU

b) Cơn khủng hoảng toàn diện của giới lãnh đạo EU tại Brussels:

Bước sang giai đoạn 2025–2026, khi nguồn lực tài chính dần cạn kiệt, kinh tế châu Âu rơi vào suy thoái do đứt gãy nguồn cung năng lượng giá rẻ từ Nga và cục diện chiến trường ngày càng bất lợi cho Kiev, bản chất thực dụng của '*người anh cả'* Mỹ cũng dần lộ diện. Trước nguy cơ rạn nứt, NATO ra sức kêu gọi sự đoàn kết như một chiếc phao cứu sinh cuối cùng trong cơn khủng hoảng. Thế nhưng, ngay trong lòng liên minh ấy, bản chất **"Tam độc" (Tham - Sân - Si)** lại trỗi dậy mạnh mẽ, kéo theo sự bùng phát của những '*sàn giao dịch ảo về viện trợ nhân đạo, đoàn kết vì hoà bình rỗng tuếch*' và các cơn nghiện truyền thông nhằm che đậy thực tại rỗng ruột đang trên đà tuyệt vọng.

Trong bối cảnh đó, sự phản kháng từ chính trong lòng xã hội phương Tây bắt đầu dâng cao, với những làn sóng người trẻ xuống đường tại nhiều thành phố để bày tỏ sự bất mãn với giới cầm quyền và hướng sự ủng hộ về phía Nga. Bất chấp thực tế ấy, giới cầm đầu tại Brussels vẫn giữ thái độ phớt lờ đầy trơ trẽn. Trên các phương tiện truyền thông toàn cầu, những màn trình diễn ngoại giao với nụ cười gượng gạo và những cái bắt tay vô cảm giữa các chính khách hám quyền lực hiện lên đầy bi kịch - phơi bày sự bế tắc cùng cực của một trật tự cũ đang dần sụp đổ.

c) *Anh Cả Mỹ* và *chư hầu*[11] ấp úng khi đối diện với RUBICAS/BRICS

Khác với việc đối đầu đơn lẻ với Nga, khối *RUBICAS/ BRICS mở rộng* (bao gồm Nga, Trung Quốc, Ấn Độ, Brazil, Nam Phi cùng nhiều nền kinh tế mới nổi) chiếm phần lớn dân số, tài nguyên thiên nhiên và tỷ trọng GDP tính theo sức mua tương đương của thế giới. Các quốc gia thành viên *RUBICAS/BRICS* lại là đối tác thương mại, chuỗi cung ứng và chủ nợ không thể tách rời của chính Mỹ và EU. Do đó, mọi đòn trừng phạt hay công kích nhắm vào toàn khối *RUBICAS/ BRICS* sẽ lập tức gây ra sự *sụp đổ dây chuyền* cho chính nền kinh tế phương Tây.

Con đường cứu rỗi duy nhất của nhân loại không nằm ở những lời hứa hẹn cổ tức tiền tệ hay các cuộc chinh phục không gian xa xôi, mà nằm ngay dưới bước chân chúng ta: *Trả Đất và Lao động về cho Cộng đồng; khôi phục tâm thức tôn kính Mẹ Thiên nhiên thuở ban đầu; và thực hành Đạo Phụng dưỡng trong từng hơi thở, từng hạt giống và từng hành vi mỗi ngày.* Chỉ khi ấy, nhân loại mới thực sự *bước ra khỏi đêm trường vô minh* để tiến vào kỷ nguyên của sự tỉnh thức và bất tử. Như Vương Quốc Bhutan hôm nay vẫn mỉm cười tự tại trong rừng tâm thức chánh niệm Gelephu.

[11] EU-NATO

6) Định danh các hành vi

Những hành vi và cơ chế vận hành của giới tinh hoa quyền lực phương Tây tự xưng được mô tả trên đây, có thể xếp vào các phạm trù sau:

Góc độ tiếp cận	Tên gọi định danh	Bản chất cốt lõi
Về Chủ nghĩa (Ideology)	Chủ nghĩa Tân tự do Bá quyền (Neoconservative Hegemonism) & Chủ nghĩa Tư bản Thân hữu Quân sự (Military-Industrial Crony Capitalism)	Dùng chiến tranh ủy nhiệm và khủng hoảng địa chính trị để duy trì thế độc tôn của đồng Petrodollar và làm giàu cho các tập đoàn vũ khí, tài chính bất chấp sinh mạng của các dân tộc khác.
Về Đạo lý (Ethics)	Đạo đức Giả Thực dụng (Machiavellian Hypocrisy)	Nhân danh các giá trị cao đẹp như 'dân chủ', 'nhân quyền', 'tự do' ở bề ngoài, nhưng bên trong lại hành động dựa trên lợi ích vị kỷ, chà đạp lên luật pháp quốc tế và nhân cách của chính mình
Về Văn minh (Civilization)	Văn minh Kỹ trị Khủng hoảng (Decadent Technocratic Civilization)	Một nền văn minh phát triển tột bậc về công cụ truyền thông, tài chính và vũ khí hủy diệt, nhưng lại trống rỗng về chiều sâu tâm linh, đứt gãy mối liên kết với tự nhiên và đánh mất khả năng tự phản tỉnh đạo đức.
Dưới lăng kính Trần Thị Lành & Phật học	Vô minh Hệ thống (Systemic Ignorance) vận hành bởi Tam độc (Tham – Sân - Si)	**Tham** tài nguyên và quyền lực; **Sân** hận với bất kỳ ai thách thức trật tự đơn cực; **Si** mê tin rằng tiền tệ và truyền thông thao túng có thể che lấp được quy luật Nhân - Quả của tạo hoá

Sự đối lập giữa những màn trình diễn ngoại giao phô trương tại Brussels với thực tế chuyển dịch quyền lực sang thế giới đa cực *RUBICAS/ BRICS* cho thấy quy luật tất yếu của lịch sử: *Mọi quyền lực được xây dựng trên sự dối trá truyền thông và máu xương của kẻ khác đều sẽ tự tan rã khi sự thật được phơi bày.*

Lịch sử không bao giờ vận hành *ngoài quy luật Nhân - Duyên - Quả*. Những vương triều được dựng lên bằng sự tước đoạt tài nguyên thiên nhiên, bằng hóa chất hủy diệt đất mẹ và bằng những tờ tiền giấy dùng để mua chuộc nhân cách con người *sớm muộn cũng sẽ tự chìm xuống dưới sức nặng của chính nghiệp quả mà chúng tạo ra.*

7) Sự sụp đổ của "Kỹ nghệ nhào nặn đồng thuận"

Một trong những cột trụ giúp *Trục Vô Minh Tiền Tệ duy trì quyền lực suốt nhiều thập kỷ* chính là sự *độc quyền diễn ngôn của các tập đoàn truyền thông dòng chính phương Tây*. Để biện minh cho việc rút hàng trăm tỷ USD tiền thuế của nhân dân nhằm tài trợ cho các cuộc chiến tranh ủy nhiệm, giới cầm đầu tự xưng tinh hoa tại Washington và Brussels buộc phải nhào nặn nên một '*kẻ thù quái vật*' tuyệt đối và một '*biểu tượng chính nghĩa'* giả tạo.

Đến giai đoạn 2025–2026, khi cục diện chiến trường Đông Âu ngã ngũ bất lợi cho Kiev, kho vũ khí cạn kiệt và nền kinh tế châu Âu lún sâu vào suy thoái do tự cắt đứt nguồn năng lượng giá

rẻ từ Nga, sự hoảng loạn của giới cầm đầu EU và NATO hiện lên rõ nét hơn bao giờ hết. Những thước phim về các hội nghị bàn tròn phô trương, những cái bắt tay, nụ hôn ngoại giao gượng gạo và những nụ cười trống rỗng tại *ổ điếm chính trị* châu Âu thực chất chỉ là màn kịch che đậy sự bất lực chiến lược. Đáng chú ý, trong khi vẫn cố gắng công kích cá nhân Tổng thống Putin để giữ thể diện, những gã này lại tuyệt đối dè chừng, không dám đối đầu trực diện với khối *RUBICAS/BRICS* - bởi *nhóm này hiểu rằng bất kỳ đòn trừng phạt nào* nhắm vào khối liên minh chiếm phần lớn dân số, tài nguyên thực và chuỗi cung ứng toàn cầu này *sẽ lập tức kích hoạt sự tự sát* kinh tế cho chính nó.

Tự do từ Biết Đủ khép lại không phải bằng một dấu chấm hết của lý thuyết, mà bằng một lời mời gọi hành động dành cho mỗi độc giả. Bạn không cần phải chờ đợi các hội nghị thượng đỉnh xa hoa vô cảm bằng cách tiêu tiền thuế của nhân dân ở Brussels hay Washington dưới những cụm từ vang động '*nhân đạo, hoà bình, dân chủ và cứu lấy hành tinh'* giả tạo. *Sự cứu rỗi bắt đầu ngay từ giây phút bạn từ chối lối sống tiêu thụ vô minh, trân trọng từng hạt gạo sạch của người nông dân sinh thái, bảo vệ một nhành cây bản địa và trả lại sự tôn nghiêm* cho *Đất Mẹ* cùng *Lao động chân chính* từ Cha.

Khi tâm thức con người tỉnh thức, Mẹ sẽ hồi sinh và mỉm cười trở lại. Muôn loài sẽ nương tựa vào nhau. Tiền tệ và tự do cá nhân quá đà sẽ tự hoại./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Triết học Kinh tế, Chính trị & Truyền thông học

Herman, E. S., & Chomsky, N. (1988). *Kỹ nghệ nhào nặn đồng thuận: Kinh tế chính trị học của truyền thông đại chúng*

Marx, K. (1976). *Tư bản: Phê phán khoa kinh tế chính trị* (Tập 1, B. Fowkes, Dịch). Nhà xuất bản Penguin Classics. (Tác phẩm gốc xuất bản năm 1867).

Marx, K., & Engels, F. (1970). *Hệ tư tưởng Đức* (C. J. Arthur, Hiệu đính). Nhà xuất bản International Publishers. (Tác phẩm gốc xuất bản năm 1932).

Smith, A. (1976). *Của cải của các dân tộc* Nhà xuất bản Đại học Oxford (Oxford University Press). (Tác phẩm gốc xuất bản năm 1776).

Triết lý Tổng Hạnh phúc Quốc gia & Thành phố Chánh niệm Bhutan

Trung tâm Nghiên cứu Bhutan & GNH. (2016). *La bàn hướng tới một xã hội công bằng và hài hòa: Báo cáo khảo sát GNH năm 2015* Trung tâm Nghiên cứu Bhutan & GNH.

Vương quốc Bhutan. (2023). *Sắc lệnh Hoàng gia về việc thành lập Thành phố Chánh niệm Gelephu (GMC)* Văn phòng Gyalpoi Zimpon, Thimphu.

Ura, K., Alkire, S., Zangmo, T., & Wangdi, K. (2012). *Phân tích chuyên sâu về chỉ số Tổng Hạnh phúc Quốc gia (GNH)* [Trung tâm Nghiên cứu Bhutan.

Wangchuck, J. S. (1972). *Tuyên ngôn Hoàng gia về Tổng Hạnh phúc Quốc gia (GNH) quan trọng hơn Tổng Sản phẩm Quốc nội (GDP*Chính phủ Hoàng gia Bhutan.

Sinh thái Nhân văn Sinh học (B HE) & Chủ quyền Sinh kế

Trần, T. L. (1990). *Vũ trụ quan Sinh Địa Hóa và khung lý thuyết Sinh thái Nhân văn Sinh học (BHE) tại lưu vực sông Mê Kông*. Viện Nghiên cứu Chính sách Xã hội và Sinh thái (SPERI).

Trần, T. L. (1999). *10 Định chuẩn của Chủ quyền Sinh kế và Logic Nương tựa của các cộng đồng bản địa* Liên minh Chủ quyền Sinh kế (LISO) & Viện SPERI.

Trần, T. L., & Nhóm Nghiên cứu SPERI. (2015). *Đạo Phụng dưỡng Thiên nhiên: Luật tục, tín ngưỡng vạn vật hữu linh và tự quản cộng đồng tại vùng cao Đông Nam Á*. Nhà xuất bản Tri Thức / Viện SPERI.

Lão Tử. (1993). *Đạo Đức Kinh* (S. Addiss & S. Lombardo, Dịch). Nhà xuất bản (Tác phẩm gốc khoảng thế kỷ IV TCN).

Địa chính trị Đương đại & Tư liệu Thời sự

Carlson, T. (Dẫn chương trình). (2024, 8 tháng 2). *Tập 73: Cuộc phỏng vấn Tổng thống Vladimir Putin* Nền tảng X (trước đây là Twitter) / Tucker Carlson Network.

Mearsheimer, J. J. (2014). Tại sao cuộc khủng hoảng Ukraine là lỗi của phương Tây: Những ảo tưởng tự do đã khiêu khích Putin *Tạp chí Foreign Affairs*, 93(5), 77–89.

Kinh Thánh, Bản dịch Quốc tế Mới (NIV). (2011). Sách Sáng Thế Ký 2:16–17. Nhà xuất bản Zondervan. (Bản gốc xuất bản năm 1978).